

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนา อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาระดับการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนา 2) เปรียบเทียบการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติระหว่างภาคีการพัฒนาต่างหน่วยงาน และ 3) เปรียบเทียบการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติระหว่างภาคีการพัฒนาต่างสถานภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวแทนจากภาคีพัฒนาอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 226 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย ได้เป็น 4 ตอน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นตัวแทนจากภาคีการพัฒนาหลัก จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 84.96 สถานภาพเป็นผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 85.84 เป็นเพศชาย จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 73.45 มีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 54.87 มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 48.23 มีการเข้าร่วมกระบวนการวางแผน จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 76.99 และมีการเข้าร่วมจัดทำแผนชุมชนทุกครั้งที่มีกิจกรรม จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 79.20

2. ผลการศึกษาระดับการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 7 รายการ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านนโยบายขององค์กร ด้านบทบาทหน้าที่องค์กร ด้านแผนปฏิบัติการขององค์กร ด้านกิจกรรมในแผนชุมชนสอดคล้องกับแนวเศรษฐกิจพอเพียง ด้านงบประมาณขององค์กร ด้านการติดตามประเมินผลขององค์กร ด้านการมีส่วนร่วมขององค์กร และอยู่ในระดับปานกลาง เช่น ด้านการเรียนรู้ร่วมกันขององค์กร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนำแผนชุมชนไปใช้ประโยชน์ขององค์กร และจำแนกเป็น รายด้านดังนี้

2.1 ด้านนโยบายขององค์กรในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

คือ นโยบายการจัดทำแผนชุมชนสอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล/อำเภอ/จังหวัดและชาติ มีนโยบายส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ มีการกำหนดเป้าหมายการจัดทำแผนชุมชนชัดเจน และองค์กรมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในพื้นที่

2.2 ด้านบทบาทหน้าที่องค์กรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบหรือการมีส่วนร่วมแผนชุมชน มีการประชาสัมพันธ์บทบาทของหน่วยงานให้ชุมชนทราบ มีการรับฟังปัญหาและให้คำปรึกษา และมีการสนับสนุนการปฏิบัติของชุมชนด้านต่าง ๆ

2.3 ด้านแผนปฏิบัติการขององค์กรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีแผนส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แก่ชุมชน มีการประสานการใช้ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน มีการประสานความร่วมมือในการปรับปรุงคุณภาพแผนชุมชน และมีการบูรณาการแผนชุมชนทุกหน่วยงาน

2.4 ด้านงบประมาณขององค์กรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีงบประมาณในการประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนชุมชน มีงบประมาณในการสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนชุมชน มีความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ และมีงบประมาณในการบูรณาการแผนชุมชน

2.5 ด้านการติดตามประเมินผลขององค์กรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีการติดตามประเมินผลแผนชุมชน มีการรายงานผลการดำเนินงานแผนชุมชน มีการติดตามและประสานงานระหว่างหน่วยงาน และมีการนำข้อมูลย้อนกลับมาใช้ในการพัฒนาแผนชุมชน

2.6 ด้านการมีส่วนร่วมขององค์กรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีส่วนร่วมในการประสานแผนชุมชน มีส่วนร่วมในการใช้วัสดุอุปกรณ์สถานที่ในการจัดทำแผนชุมชน มีการประสานแกนนำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือภูมิปัญญาชาวบ้านท้องถิ่นร่วมกิจกรรมแผนชุมชน และมีส่วนร่วมด้านวิชาการในการจัดทำแผนชุมชน

2.7 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันขององค์กรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ โดยเรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีการฝึกอบรมการจัดทำแผนชุมชน มีกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนชุมชน มีการฝึกปฏิบัติร่วมกันก่อนไปจัดทำแผนชุมชน และมีการศึกษาดูงานเพื่อนำมาจัดทำแผนชุมชน

2.8 ด้านกิจกรรมในแผนชุมชนสอดคล้องกับแนวเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีโครงการ/กิจกรรมด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การรวมกลุ่มผลิตสินค้าชุมชน มีโครงการ/กิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการวันพัฒนา (ปลูกต้นไม้ ฯลฯ) มีโครงการ/กิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน เช่น กิจกรรมการแข่งขันกีฬาด้านยาเสพติด มีโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมการออมทรัพย์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีโครงการ/กิจกรรมที่คนในชุมชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น กิจกรรมฉาปนกิจชุมชน และมีโครงการ/กิจกรรมพึ่งตนเอง เช่น การปลูกผักสวนครัว

2.9 ด้านการนำแผนชุมชนไปใช้ประโยชน์ขององค์กรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3 รายการ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีการจัดสรรทรัพยากรร่วมกันระหว่างภาคีการพัฒนา มีการเพิ่มทักษะเพื่อนำไปพัฒนางานของภาคีการพัฒนา มีการประสานงานระหว่างภาคีการพัฒนา และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ มีการบริหารหน่วยงานภาคีการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ และมีการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาคีการพัฒนา

3. ผลการเปรียบเทียบการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรระหว่างภาคีการพัฒนาต่างหน่วยงานพบว่า ภาพรวมภาคีการพัฒนาต่างหน่วยงานกัน มีการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านมี 2 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมในแผนชุมชนสอดคล้องกับแนวเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการนำแผนชุมชนไปใช้ประโยชน์ขององค์กรที่ภาคีการพัฒนาต่างหน่วยงาน มีการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

4. ผลการเปรียบเทียบการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรระหว่างภาคีการพัฒนาต่างสถานภาพ พบว่า ภาคีการพัฒนาต่างสถานภาพกันมีการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านมี 2 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมในแผนชุมชนสอดคล้องกับแนวเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการนำแผนชุมชนไปใช้ประโยชน์ขององค์กรที่ภาคีการพัฒนาต่างสถานภาพมีการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล การเปรียบเทียบการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนา อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนาอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 7 ด้าน คือ ด้านนโยบายขององค์กร ด้านบทบาทหน้าที่ขององค์กร ด้านแผนปฏิบัติการขององค์กร ด้านกิจกรรมในแผนชุมชนสอดคล้องกับแนวเศรษฐกิจพอเพียง ด้านงบประมาณขององค์กร ด้านการติดตามประเมินผลขององค์กร ด้านการมีส่วนร่วมขององค์กร

จากผลการศึกษา พบว่า ภาคีการพัฒนาเคยได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนในการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติในองค์กร โดยมีองค์กรภาคประชาชนเป็นกลไกขับเคลื่อนหลัก และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐเป็นกลไกสนับสนุนเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้ภาคีการพัฒนามีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัย ด้านเข้าร่วมกิจกรรมแผนชุมชน (79.20) โดยเฉพาะด้านนโยบายขององค์กร ด้านบทบาทหน้าที่องค์กร ด้านแผนปฏิบัติการขององค์กร ด้านกิจกรรมในแผนชุมชนสอดคล้องกับแนวเศรษฐกิจพอเพียง ด้านงบประมาณขององค์กร ด้านการติดตามประเมินผลขององค์กร ด้านการมีส่วนร่วมขององค์กร ด้านการเรียนรู้ร่วมกันขององค์กร และด้าน การนำแผนชุมชนไปใช้ประโยชน์ขององค์กร ถึงแม้ว่าแต่ละด้านจะมีการดำเนินการมากน้อยต่างกันแล้วแต่ความสำคัญ แต่ว่าในทุกด้านก็ยังคงมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจจะเป็นเพราะภาคีการพัฒนาเห็นความสำคัญว่า การนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติจะทำให้ชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ และมีการพัฒนาที่ยั่งยืน และจำแนกเป็นรายด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านนโยบายขององค์กรในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยสามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ นโยบายการจัดทำแผนชุมชนสอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล/อำเภอ/จังหวัดและชาติ มีนโยบายส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ มีการกำหนดเป้าหมายการจัดทำแผนชุมชนชัดเจน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ องค์กรของท่านมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ เครือฟู (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบลทาบลาตุก อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน พบว่า ผู้นำชุมชนในตำบลทาบลาตุก มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนพัฒนาในระดับมาก ผู้มีส่วนใหญ่เห็นว่าแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาเป็นไปตามนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนด้านความชัดเจนของนโยบาย ความชัดเจนของผู้ปฏิบัติงาน การนำนโยบายไปปฏิบัติ

และการติดต่อประสานงานในแต่ละกิจกรรมมีความชัดเจนทุกขั้นตอน ในการจัดทำแผนพัฒนา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรมการพัฒนาชุมชน (2548 ค : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ทิศทางการพัฒนาชุมชนไทยในอนาคต พบว่า องค์กรภาคประชาชนควรมีบทบาทในเรื่องศึกษาวิเคราะห์ วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา กำหนดเป้าหมาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีพลังความสามารถที่จะดำเนินการพัฒนาชุมชนโดยชุมชนเอง และร่วมกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ

1.2 ด้านบทบาทหน้าที่องค์กรในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยสามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบหรือการมีส่วนร่วมแผนชุมชน มีการประชาสัมพันธ์บทบาทของหน่วยงานให้ชุมชนทราบ มีการรับฟังปัญหาและให้คำปรึกษา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการสนับสนุนการปฏิบัติของชุมชนด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับงานของ ประวิทย์ ออกตัน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้นำกลุ่มต่างๆ ในการจัดทำแผนชุมชน : กรณีศึกษา อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน พบว่า ด้านทักษะและความเข้าใจต่อแผนชุมชนของผู้นำกลุ่มต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในตำบล คือ แผนชุมชนเป็นแผนพัฒนาของแต่ละหมู่บ้านที่จัดทำขึ้นโดยผ่านเวทีประชาคมของหมู่บ้านกระบวนการขั้นตอนการจัดทำ แผนชุมชนผู้นำกลุ่มต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับตำบล มีกระบวนการขั้นตอนในการจัดทำแผนชุมชนตามแนวทางที่ทางหน่วยงานราชการกำหนด ด้านรูปแบบการจัดทำแผนชุมชน ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการในหมู่บ้าน คือ การพบปะพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ การประชุมประชาคมอย่างเป็นทางการ โดยมีเจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำและด้านปัญหาอุปสรรคในการจัดทำแผนชุมชน

1.3 ด้านแผนปฏิบัติการขององค์กรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยสามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีแผนส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แก่ชุมชน มีการประสานการใช้ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน มีการประสานความร่วมมือในการปรับปรุงคุณภาพแผนชุมชน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการบูรณาการแผนชุมชนทุกหน่วยงาน สอดคล้องกับ เอกสารวิชาการแผนชุมชน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2551 : 32) การแปลงแนวคิดการบูรณาการแผนชุมชนให้ปฏิบัติได้จริง ควรประสานความร่วมมือทุกภาคีที่มีความตั้งใจ และเข้าใจการขับเคลื่อนกระบวนการ เพื่อจัดตั้งทีมงาน อาจต้องปรับโครงสร้างทีมงานระดับจังหวัด ตามความเหมาะสมโดยผู้ว่าราชการจังหวัดลงนาม ทั้งนี้ให้ความสำคัญกับทีมวิทยากรกระบวนการระดับอำเภอและตำบล โดยเน้นความเข้มแข็งของทีมทุกระดับที่มีความชัดเจนในการทำงานบูรณาการร่วมกัน และสร้าง ความเชื่อมั่นให้ชุมชน

1.4 ด้านงบประมาณขององค์กรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยสามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีงบประมาณในการประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนชุมชนมีงบประมาณในการสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนชุมชน มีความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีงบประมาณในการบูรณาการแผนชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของกรมการพัฒนาชุมชน (2548ค : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ทิศทางการพัฒนาชุมชนไทยในอนาคต พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการสนับสนุนงบประมาณ ส่งเสริมให้ชุมชนมีพลังความสามารถที่จะดำเนินการพัฒนาชุมชนโดยชุมชนเอง ร่วมกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ

1.5 ด้านการติดตามประเมินผลขององค์กรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยสามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีการติดตามประเมินผลแผนชุมชน มีการรายงานผลการดำเนินงานแผนชุมชน มีการติดตามและประสานงานระหว่างหน่วยงาน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการนำข้อมูลย้อนกลับมาใช้ในการพัฒนาแผนชุมชน สอดคล้องกับงาน เสาวลักษณ์ ลิ้มศิริวงศ์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหากระบวนการจัดทำแผนชุมชน กรณีศึกษา: เขตพื้นที่ท้องที่การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดพิษณุโลก ผลสรุปในภาพรวมพบว่า สภาพกระบวนการจัดทำแผนชุมชนในภาพรวมประชาชนและผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนชุมชน การนำแผนชุมชนไปปฏิบัติด้านการรวมกลุ่ม และด้านการประเมินผลแผนชุมชน พบว่า แผนชุมชนสามารถแก้ปัญหของคนในชุมชนได้ ด้านวิธีการกระบวนการเทคนิคการจัดทำแผนชุมชนแตกต่างกันตามพื้นที่ และระยะเวลา

1.6 ด้านการมีส่วนร่วมขององค์กรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยสามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีส่วนร่วมในการประสานแผนชุมชน มีส่วนร่วมในการใช้วัสดุอุปกรณ์สถานที่ในการจัดทำแผนชุมชน มีการประสานแกนนำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือภูมิปัญญาชาวท้องถิ่นร่วมกิจกรรมแผนชุมชน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมด้านวิชาการในการจัดทำแผนชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กำไลทิพย์ เศรษฐวิชัย (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนแม่บทชุมชน ศึกษากรณี : ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนแม่บทชุมชน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.7 ด้านกิจกรรมในแผนชุมชนสอดคล้องกับแนวเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ

โดยสามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีโครงการ/กิจกรรมด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การรวมกลุ่มผลิตสินค้าชุมชน มีโครงการ/กิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการวันพัฒนา (ปลูกต้นไม้ ฯลฯ) มีโครงการ/กิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน เช่น กิจกรรมการแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด มีโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมการออมทรัพย์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีโครงการ/กิจกรรมที่คนในชุมชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น กิจกรรมฉาปนกิจชุมชน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีโครงการ/กิจกรรมพึ่งตนเอง เช่น การปลูกผักสวนครัว สอดคล้องกับหลักสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์กับการปฏิบัติตนในทุกระดับ เน้นทางสายกลางและพัฒนาเป็นขั้นตอน 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และ 2 เงื่อนไข คือ การตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง

2. ผลการศึกษาระดับการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันขององค์กร และด้านการนำแผนชุมชนไปใช้ประโยชน์ขององค์กร จำแนกเป็น รายด้านดังนี้

2.1 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันขององค์กรในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการโดยสามารถ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีการฝึกอบรมการจัดทำแผนชุมชน มีกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนชุมชน มีการฝึกปฏิบัติร่วมกันก่อนไปจัดทำแผนชุมชน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการศึกษาดูงานเพื่อนำมาจัดทำแผนชุมชน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ 8 ขั้น ของกาเย่ (Gagne.) (สารานุกรมเสรี.2553ข : ออนไลน์) การเรียนรู้จะสมบูรณ์ได้ ต้องเกิดการจูงใจ การคาดหวังของผู้เรียนรู้ความสามารถในการจำและการนำไปประยุกต์ใช้กับสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้ว จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับศึกษา ระดับประถมศึกษาคิดเป็น ร้อยละ (48.23) และสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ของบรูเนอร์(Bruner.) (สารานุกรมเสรี.2553ก : ออนไลน์) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง ผู้เรียนแต่ละคนจะมีประสบการณ์และพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน การเรียนรู้จะเกิดจากการที่ผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบใหม่กับความรู้เดิมแล้วนำมาสร้างเป็นความหมายใหม่หรือปฏิบัติ

2.2 ด้านการนำแผนชุมชนไปใช้ประโยชน์ขององค์กรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางและน้อย โดยสามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีการจัดสรรทรัพยากรร่วมกันระหว่างภาคีการพัฒนา มีการเพิ่มทักษะเพื่อนำไปพัฒนางานของภาคีการพัฒนา มีการประสานงานระหว่างภาคีการพัฒนา และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เช่น มีการบริหารหน่วยงานภาคีการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ

ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาคีการพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ ลิมศิริวงศ์ (2548 : 210) ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหา กระบวนการจัดทำแผนชุมชน กรณีศึกษา : เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัด พิษณุโลก ผลการวิจัย พบว่า แผนชุมชนบางส่วนยังไม่นำไปปฏิบัติ เพราะองค์การบริหารส่วน ตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้ นำแผนชุมชนไปกำหนดเป็นแผนงาน โครงการของตนเอง แผนชุมชน ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนในชุมชนได้

3. ผลการเปรียบเทียบการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติขององค์กร ระหว่างภาคี การพัฒนาหลักกับภาคีการพัฒนาร่วม พบว่า ภาคีการพัฒนาที่เป็นตัวแทนจากหน่วยงานภาคี การพัฒนาต่างกัน มีการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรไม่แตกต่างกัน จะมีเพียง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมในแผนชุมชนสอดคล้องกับแนวเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการนำแผนชุมชน ไปใช้ประโยชน์ขององค์กรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 สอดคล้องกับบทบาหน้าที่ ของภาคีการพัฒนาหลัก และภาคีการพัฒนาร่วม ทั้ง 2 หน่วยงานปฏิบัติงานในพื้นที่ ภาคีการพัฒนา หลัก มีการนำแผนชุมชนด้านสอดคล้องกับแนวเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้สูงกว่า เพราะส่วนใหญ่เป็น โครงการที่ไม่ใช้งบประมาณทางราชการชุมชนสามารถดำเนินการเองได้ ส่วนด้านการนำแผน ชุมชนไปใช้ประโยชน์ ภาคีการพัฒนาร่วมมีการนำไปปฏิบัติสูงกว่าเพราะเป็น แผนด้านการส่งเสริม สุขภาพ และด้านการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

จากการศึกษาสรุปได้ว่าความแตกต่าง 2 ด้าน คือ กิจกรรมในแผนชุมชนสอดคล้องกับ แนวเศรษฐกิจพอเพียงกับการนำแผนชุมชนไปใช้ประโยชน์ของภาคีการพัฒนาหลักกับภาคีการ พัฒนา ร่วมอาจมีเหตุผลมาจาก บทบาหน้าที่ความรับผิดชอบของภาคีการพัฒนาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ รับผิดชอบโดยตรงกับโดยอ้อม ทำให้มีผลกับการวิจัยในครั้งนี้

4. ผลการเปรียบเทียบการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรระหว่างภาคีการพัฒนา ที่เป็นหัวหน้าหน่วยงานกับผู้ปฏิบัติงาน พบว่า ภาคีการพัฒนาที่มีสถานภาพในภาคีการพัฒนา ต่างกันมีการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรไม่แตกต่างกัน จะมีเพียง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมในแผนชุมชนสอดคล้องกับแนวเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการนำแผนชุมชนไปใช้ ประโยชน์ขององค์กรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 สอดคล้องกับสถานภาพของภาคี การพัฒนาที่เป็นผู้ปฏิบัติงานนำแผนชุมชนด้านกิจกรรมในแผนชุมชนสอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติสูงกว่าเนื่องจากผู้ปฏิบัติงาน มีบทบาทหน้าที่ในชุมชนมีการแบ่งความรับผิดชอบกันอย่าง ชัดเจนภายในหน่วยงาน และด้านการนำแผนชุมชนไปใช้ประโยชน์สถานภาพของภาคีการพัฒนา ที่เป็นหัวหน้าหน่วยงานนำไปปฏิบัติสูงกว่า เพราะเห็นความสำคัญและนำไปกำหนดแนวทาง การบริหารงานและสั่งการกับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน

ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่าความแตกต่าง 2 ด้าน คือ กิจกรรมในแผนชุมชนสอดคล้องกับแนวเศรษฐกิจพอเพียงกับการนำแผนชุมชนไปใช้ประโยชน์ของภาคีการพัฒนาระหว่างหัวหน้าหน่วยงานกับผู้ปฏิบัติงาน อาจมีเหตุผลมาจาก บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบผู้บริหารหน่วยงานกับผู้ปฏิบัติงานมีความแตกต่างกัน จึงมีผลกับการวิจัยในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้และการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1.1 สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ การจัดทำแผนชุมชนทุกขั้นตอน สามารถประสานการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีพัฒนาหลักกับภาคีพัฒนาร่วม

1.2 ควรมีการบูรณาการ การทำงานร่วมกันขององค์กร ภาคีพัฒนาหลักและภาคีพัฒนาหัวหน้าหน่วยงานกับผู้ปฏิบัติ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และให้ความสำคัญในการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายในด้านต่าง ๆ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อลดความซ้ำซ้อน และความเหลื่อมล้ำให้มีบทบาทความสำคัญใกล้เคียงกัน

1.3 ควรมีการกำหนดดัชนี ตัวชี้วัดในการทำงานของภาคีพัฒนาหลัก ภาคีพัฒนาร่วม หัวหน้าหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบด้านการเรียนรู้ ด้านความเข้าใจในกระบวนการแผนชุมชนส่งผลต่อการนำชุมชนไปสู่การปฏิบัติขององค์กร

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบด้านนโยบาย ด้านงบประมาณขององค์กรที่ส่งผลต่อการนำชุมชนไปสู่การปฏิบัติขององค์กร

2.3 ควรศึกษาในเชิงคุณภาพภาคีพัฒนาที่ประสบผลสำเร็จเพื่อเจาะประเด็นแต่ละประเด็น เช่น ด้านนโยบายขององค์กร บทบาทหน้าที่ขององค์กร เป็นต้น

2.4 ควรมีการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างภาคีพัฒนาต่อการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรระหว่างพื้นที่/จังหวัดอื่น ๆ